

CARÀCTERS

ÉS UNA REVISTA DE LLIBRES
I AQUEST N'ÉS EL NÚMERO 6.

Francesc Bayarri: "Mitjans de comunicació i democràcia".

Vicent Alonso: "Quatre qüestions d'amor: Una aventura singular".

Antoni Furió: "Història i veritat".

Jaume Aulet: "La Universitat i els estudis sobre literatura catalana".

Ací enfront d'ací: "Juaristi i el nacionalisme".

Entrevistes a Rosa Serrano, editora, i a José Hierro, poeta.

Pàgines centrals dedicades a Joan-Francesc Mira.

SEGONA ÈPOCA • GENER DE 1999

R

Contra el que hauria estat desitjable, l'obra d'Ernest Gellner és poc coneguda entre nosaltres, inclosa la «dissidència perifèrica». Ni la ciència social institucionalitzada ni l'assagisme nacional han parat massa atenció a la interpretació del nacionalisme d'aquest prestigiós sociòleg. I, lògicament, en el pecat portem la penitència. La trilogia dedicada per Gellner a l'anàlisi d'aquest fenomen tan mutable és una peça clau del pensament social sobre el tema. El fet que el llibre que ara ressenyem siga l'únic publicat en català és també una dada substantiva que no hauria de passar-nos per alt.

Tanmateix, les reflexions d'aquest sociòleg d'origen jueu, de parla alemanya, professor a Cambridge i posterior director del Centre per a l'Estudi del Nacionalisme a la Universitat Centreuropea de Praga, són especialment adequades per a explicar el nostre context *nacional* més immediat. D'entre totes les seues reflexions, vull destacar-ne ací un parell. D'una banda, la seua insistència en el fet que el nacionalisme és «el correlat de certes condicions socials», i, per tant, «no és de cap manera accidental». I, de l'altra, que «el nacionalisme té les seues arrels en la modernitat».

Aquestes evidències s'han de remarcar sobretot pel contrast davant de les mentalitats metafísiques que impregnen tant el nacionalisme espanyol com els perifèrics peninsulars. És al món modern i industrial on

Ernest Gellner
Nacionalisme
Afers-Universitat de València, 1998
109 pàgs.

pren sentit el nacionalisme com a vincle social bàsic. La pregunta que s'imposa és la seua funcionalitat en societats postindustrials i complexes. L'economia-món i la societat de la informació són fenòmens globals amb formes més o menys *localitzades* que haurien de fer-nos replantejar temes bàsics i també clàssics com la homegeneïtat, el pluralisme o la importància de «la cultura i l'organització social» en l'estabilitat i la cohesió comunitàries.

Fa un temps, Ernest Garcia assegurava que el valencianisme era un moviment permanentment *en retard*: «foralista i feudalitzant quan els vents jacobins i liberals recorrien Europa, monarquitzant i beat en anys de moviment popular anticlerical i republicà, petitburgés i republicà en l'era de les revolucions proletàries, afer de professors i literats en el món de la televisió i dels ordinadors». Trobe la citació de màxima actualitat. I, en efecte, per raons diverses, el nacionalisme valencià —tan ric en opinions com erm de descripcions— no ha aconseguit de convertir-se en un factor d'integració col·lectiva —ni socialment ni territorialment—

perquè rarament ha lligat amb *el país real*. Conseqüentment, potser caldria repensar el sentit del nacionalisme davant la irrupció de factors inèdits com l'evolució tecnològica i les noves xarxes de comunicació que tot ho ameren. I, per tant, si, des d'una òptica de progrés i de benestar social, constitueix una aportació productiva i, sobretot, positiva.

El nacionalisme provoca moltes preguntes. La lectura de Gellner hauria de suggerir-nos respostes diverses d'acord amb contextos i escenaris. La societat valenciana actual no és l'espai de *cultura tradicional* que va descriure Joan Fuster a la primèria dels anys seixanta. Caldria noves anàlisis i propostes innovadores que no es limitaren a polemitzar amb el passat.

Nacionalisme és un testament intel·lectual d'Ernest Gellner, mort el 1995, redactat amb una prosa precisa i elegant, un to pedagògic d'agrair i un sentit de l'humor a gotes refrescants. Si més no per higiene intel·lectual, hauríem d'incorporar-lo a les nostres lectures. Ens servirà per revaloritzar el pluralisme i «desfetitxitzar la terra» com a valor essencialista. Que no és poc en un país on vora la meitat de la gent creu que haver nascut ací és més un orgull que no un accident; i on l'altra meitat pensa que això mateix és un estigma a esborrar per mitjà d'algun mecanisme —real o imaginari— de fugida.

Toni Mollà

Editorial Afers

Recerca i pensament

Agustí COLOMINES & Vicent S. OLMOS (eds.): *Les raons del passat. Tendències historiogràfiques actuals*, 308 pp., PVP 3.120 Pta.

José Alberto GÓMEZ RODA: *Política i poder local. Catarroja: un municipi valencià durant el primer franquisme*. Pròleg d'Ismael Saz Campos, 224 pp., PVP 3.120 Pta.

Alfons CUCÓ: *El valencianisme polític, 1874-1939*. Segona edició ampliada i revisada. Pròleg d'Emili Giralt i Raventós, 320 pp., PVP 3.120 Pta.

Els llibres del contemporani

J. GARCÉS, F. RÓDENAS, S. SÁNCHEZ, I. VERDEGUER: *Política social, exclusió i pobresa a Rússia*, 136 pp., PVP 1.500 Pta.

Afers. Fulls de recerca i pensament

XIII:31 (1998), 1898: *una visió crítica / Miscel·lània*. Presentació de Josep M. Solé i Sabaté, 260 pp., PVP 3.120 Pta.

Arxius de Sociologia

2 (1998), *Treball i ocupació: temps de canvi*. Presentació de J. A. Santos Ortega, M. A. García Calavia i E. García García, 248 pp., PVP 1.500 Pta.

editorial afers